

Itä-Suomen yliopiston (UEF) kirjaston rakentaminen

Jarmo Saarti & Helena Hämynen

Uuden yliopistolain mukaisesti Suomessa aloitti vuoden 2010 alusta kolme uutta yliopistoa, joista Itä-Suomen yliopisto on yksi. Uusi yliopisto syntyi, kun Joensuun ja Kuopion yliopistot päättivät yhdistyä. Seuraavassa kuvaamme uuden yliopiston kirjaston rakennusvaiheita aina alun suunnitteluvaiheesta alkaen.

Kirjaston rooli suunnitteluvaiheessa

Itä-Suomen yliopiston aktiivinen rakentaminen alkoi vuonna 2007, jolloin Reijo Vihkon vetämä suunnitteluryhmä jätti raporttinsa opetusministerille. Kirjaston kannalta merkittävää oli se, että kirjastolaitos otettiin mukaan työhön jo tässä vaiheessa.

Kirjasto tuotti edellä mainitun raportin liitetekstiksi kuvauksen toiminnastaan ja sen keskeisistä kehittämiskohteista. Lisäksi raportissa esitetyyn hankeosioon otettiin mukaan kirjaston keskeiset kehittämiskohteet ja kun ministeriö myönsi koko hankkeelle rahoitusta, sai kirjasto oman toimintansa kehittämiseen lisäresursseja.

Lopullinen päätös uuden yliopiston syntymiselle oli, kun vuoden 2007 syksyllä puhe liittoyliopistosta eli kahden itsenäisen yliopiston federaatiosta muuttui uuden Itä-Suomen yliopiston rakentamiseksi.

Tietojärjestelmähankkeista yhdistämisen alkuun

Kirjastolle myönnettiin lisärahoitusta vuosiksi 2008 ja 2009 kahteen sen esittämään kehittämiskohteeseen: tietojärjestelmien ja yhteisen tiedonhankinnan koulutuspolitiikan kehittämiseen. Jälkimmäiseen palkattiin suunnittelijaksi Maarit Putous, joka työryhmän avustuksella laati ja markkinoi Itä-Suomen yliopiston kirjaston tiedonhankinnan koulutusohjelman.

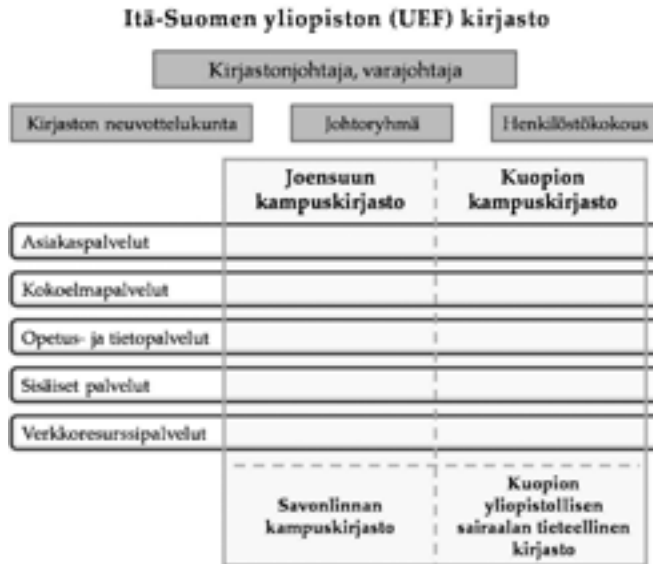
Keskeisenä panostuksena yliopiston kolmen kampuksen rakenteen vuoksi hankkeen loppuvaiheessa panostettiin tiedonhankinnan verkkokurssien laatimiseen. Tietojärjestelmäosiosta vastasi suunnittelijana Tomi Rosti.

Tämän hankeosion keskeisin tavoite oli yhdistää Joensuun ja Kuopion yliopiston kirjasto-tietokannat. Tämä tavoite toteutui kesällä 2009 kun yhteinen tietokanta JOSKU avattiin tuotantokäyttöön. Samalla aloitettiin sähköisten aineistojen sopimusten ja muiden tietojärjestelmien integrointi.

Kirjaston tavoitteena oli luoda hankerahoituksella myös sähköinen julkaisuarkisto, mutta tähän ei saatu rahoitusta. Uuden yliopiston julkaisu toiminnan kehittämiseksi kirjasto otti kuitenkin aktiivisen roolin esittämällä työryhmää valmistelemaan yliopiston julkaisemista ja julkaisusarjoja. Työryhmässä oli kirjaston edustajien lisäksi edustajat tiedekunnista ja viestinnästä.

Ryhmän esitys julkaisuohjeiksi hyväksyttiin syksyllä 2009 ja niiden mukaiset ensimmäiset väitöskirjat ilmestyvät tammikuussa 2010. Sähköisessä julkaisemisessa yliopiston ja kirjaston tavoitteena on tällä hetkellä saada kaikki väitöskirjat digitaaliseen jakeluun, laajempi julkaisuarkisto on myös suunnitteilla.

Suunnitteluvaiheen aikana yliopisto teki myös päätöksen kirjaston ylimmästä johdosta, Jarmo Saarti Kuopiosta nimettiin vetovastuuseen ja Helena Hämynen Joensuusta hänen varahenkilök-

Kuva 1. Itä-Suomen yliopiston kirjaston organisoituminen

seen. Lopullisesti nämä nimitykset saivat vahvistuksen vuodenvaihteessa 2009 – 2010 kun uudet työsopimukset allekirjoitettiin.

Kirjaston johtamisjärjestelmä syntyy

Merkittävin muutos Itä-Suomen yliopiston synnymisessä on ollut yliopiston mittaluokan kasvaminen ja tästä on ollut seurauksia laitoksen johtamiselle. Uuden yliopiston kirjaston rakentaminen on näyttänyt kahtena tehtävänä: ensinnäkin palveluiden tuottaminen tulee yhdenmukaistaa ja toiseksi tulee luoda yhtenäinen johtamiskulttuuri. Käytännössä nämä kulkevat käsi kädessä.

Alkuvaiheen keskeisenä johtamisjärjestelmän kehittämistehtävänä laadimme kirjastolle strategian ja työjärjestyksen, joiden käsittelyn jalkautimme koko henkilöstön tasolle. Näin pystyimme yhdessä pohtimaan kirjaston tavoitetta ja tehtävää yliopistossamme ja sitä, miten konkreettisesti johdetaan usealle kampukselle ja parille kymmenelle tuhannelle asiakkaalle palveluita tuottavaa laitosta. Tämän työn kuluessa myös uuden yliopiston tieteenalojen laaja kirjo näyttäytyi kirjaston henkilökunnalle.

Kirjaston johtamiskulttuurissa merkittävä oivallus oli se, kun pystyimme piirtämään kuvan 1. esittämän organisaatiomallin. Siinä yhdistyvät kampusten yli käyvät peruspalvelut kampuksilla sijaitseviin fyysisiin toimipisteisiin. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että oman lähiympäristön seinien miettimisestä siirryttiin pohtimaan kuinka koko yliopiston kirjastopalvelut rakennetaan. Kullekin palvelulle nimettiin myös niistä vastaavat palvelupäälliköt.

Yhteisiin pelisääntöihin ja yhteisöllisyyteen panostettiin

Palveluissa merkittävä tehtävä on ollut yhteisten toimintatapojen ja pelisääntöjen sopiminen. Tässä on hyödynnetty yliopiston laatutyön ohjeistamaa dokumentaatiota, jota on käsitelty ja laadittu palveluita toteuttavissa ryhmissä palvelupäällikkövetoisesti. Toinen merkittävä asia on ollut sähköisten palveluiden integrointi.

Jo edellä mainittu JOSKU-kokoelmatietokanta otettiin käyttöön kesällä 2009, täysin uudistetut nettisivut vuodenvaihteessa 2009 – 2010 ja tavoitteena on saada muut keskeisimmät verkkopalvelut niin yhdenmukaiseksi, että ne voidaan ottaa käyttöön kevään 2010 aikana.

Yhdistämisessä on koko ajan ollut keskeistä ottaa huomioon kulttuuriset ja inhimilliset asiat. Tietokannat voidaan ajaa suhteellisen helposti yhteen, mutta yhteisöllisyyden synnyttämisen vie aikaa.

Olemme panostaneet yhteisöllisyyden kehittämiseen yhteisillä seminaareilla, kampusten välisen työryhmien synnyttämisellä ja hyödyntämällä digitaalista viestintäteknologiaa – videoneuvottelukäytännöt ovat tulleet tutuiksi koko henkilökunnalle.

Myös jaksaminen on ollut oma haasteensa – yhdistämistyöstä merkittävä osuus on tehty omien töiden ohella: molemmat yliopistot ja niiden kirjastot toimivat koko suunnittelukauden ajan normaalisti. Tässä keskeisenä työkaluna on ollut työnjaon suunnittelu ja tehtävien tasapainottaminen eri kampuksille.

Uuden kirjaston haasteet

Vuoden 2010 alusta kirjaston toiminta on alkanut verraten hyvin kun sähköisten lehtien uudet osoitevarauudet saatiin selvitettyä. Tosin paljon käytännön asioita tulee koko ajan eteen päätettäväksi ja sovittavaksi. Suurimpana haasteena tällä hetkellä ovat kampusten välisen kirjaliikenteen pelinsääntöjen sopiminen ja loppujen sähköisten palveluiden yhdistäminen, yksi yhteinen Nelli keskeisimpänä projektina.

Kirjaston uusi johtoryhmä on pitänyt ensimmäisen kokouksensa ja kohdannut uuden yliopistolaitoksen talouden haasteet. Yliopiston ensimmäiset väitöskirjat ovat valmistuneet ja väitöskirjat ovat saatavissa osoitteesta: <http://epublications.uef.fi/>.

Koska muutosvaihtu vuonna 2010 ei ainakaan hidastu, parhaiten uudistuksia voi seurata kotisivuiltamme: <http://www.uef.fi/kirjasto>. Myös henkilökunnan sähköpostiosoitteet ovat muuttuneet ja ovat muotoa etunimi.sukunimi@uef.fi. Entiset sähköpostiosoitteet toimivat vuoden 2010 ajan.

Kampuskirjastojen osoitteet ovat: Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuskirjasto, PL 107, 80101 Joensuu; Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampuskirjasto, PL 1627, 70211 Kuopio sekä Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan kampuskirjasto, PL 86, 57101 Savonlinna.

Tietoa kirjoittajista

*Jarmo Saarti, kirjaston johtaja
Itä-Suomen yliopistonkirjasto
email. jarmo.saarti@uku.fi*

*Helena Hämynen, kirjaston varajohtaja
Itä-Suomen yliopistonkirjasto
email. helena.hamynen@uku.fi*